

Rahoituksen keinot sote-järjestämislain tavoitteiden toteuttamisessa

Terveystaloustieteen päivillä 6.2.2015 järjestettiin paneelikeskustelu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tavoitteiden toteuttamisesta. Keskusteluun osallistuivat tilaajajohtaja Kari Hakari Tampereen kaupungilta, terveyden- ja sairaanhoidon hallinnon emeritusprofessori Martti Kekomäki, perusturvajohtaja Juha Metso Espoon kaupungilta sekä osastajohtaja Markku Pekurinen THL:stä. Paneelia pidettäessä hallituksen esityksenä oli vielä viiteen sote-alueeseen perustuva järjestelmä.

Paneelin puheenjohtajana oli tutkimusprofessori Ismo Linnosmaa THL:n terveys- ja sosiaalitalouden yksiköstä. Seuraavassa panelistien näkemykset keskeisistä kysymyksistä.

Onko hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä parannus nykyiseen järjestelmään verrattuna?

Osastonjohtaja Markku Pekurinen THL:stä totesi, että lakiuudistus mahdollistaa järjestelmän uudistamisen, mutta lopputulos tulee riippumaan käytännön toimeenpanosta ja toteutuksesta. Espoon kaupungin perusturvajohtaja Juha Metso piti tuottamisvastuualueita liian suurina, ja terveyden- ja sairaanhoidon hallinnon emeritusprofessori Martti Kekomäen mukaan alueiden lukumäärä ei ollut hyvin perusteltu. Tampereen kaupungin tilaajajohtaja Kari Hakari oli kriittisin ja piti ehdotettua päätöksentekojärjestelmää liian monimutkaisena ja kykenemättömänä tehokkaaseen päätöksentekoon.

Onko menokatto tarpeen?

Paneelissa keskusteltiin myös siitä, onko sosiaali- ja terveydenhuollon menokatto tarpeellinen. Markku Pekurinen piti menokattoa luontevana ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon menojen merkittävän osuuden kuntien menoista. Myös Martti Kekomäki piti menokattoa tarpeellisena.

Näkemykset lakiesityksen mukaisesta rahoitusjärjestelmästä

Lakiesitykseen sisältyvässä rahoitusmallissa esitetään, että 20 % sote-alueiden rahoituksesta perustuu asukasmäärään ja 80 % palvelujen tarpeeseen. Kari Hakari katsoi

tarpeenmukaisen rahoituksen olevan hyvä asia, mutta tarpeen määrittelyyn ja mittaamiseen liittyvät kysymykset ovat vielä auki. Myös Markku Pekurinen piti tarpeeseen perustuvaa rahoitusta järkevänä ja näki hyvänä sen, että sote-alueiden rahoitusjärjestelmä vastaa peruseriaatteiltaan valtionosuusjärjestelmää, jonka avulla rahoitetaan kuntien palvelujen tuotantoa. Ongelmaksi Pekurinen koki sen, että esitetystä rahoitusjärjestelmässä ei ole selkeitä elementtejä, jotka palkitsevat kuntia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Miten järjestämislain tavoitteet saavutetaan ja minkälaisilla maksujärjestelmillä varmistetaan vaikuttava ja kustannustehokas sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne?

Kari Hakarin mielestä kapitaatiomaksu yhdistettynä sanktioihin ja bonuksiin on hyvä ja kannustava malli. Martti Kekomäki korosti maksujärjestelmän roolia tuottajien riskien tasoittamisessa ja painotti sitä, että tuottajavastuullisten alueiden tulee olla riittävän suuria. Juha Metso piti kapitaatiota hyvänä, koska se kannustaa tehokkuuden lisäämiseen. Hän kuitenkin mainitsi, että riskikorjattu kapitaatiomaksu tulee Espoolle kalliiksi, koska Espoossa on paljon ikääntyneitä ja lapsia. Markku Pekurisen mielestä on hyvä, että korvauksia maksetaan tarpeen perusteella. Hänen mielestään 20 prosentin vaikuttavuusosuus antaa mahdollisuuden sitoa suuren osan tuottajien korvauksista palvelujen laatuun. Pekurinen myös pitää 20 prosentin osuutta huomattavana verrattuna muualla käytössä oleviin järjestelmiin.

Tulisiko tuottajien korvausten olla valtakunnallisesti asetetut ja kaikille tuottajille samat?

Markku Pekurisen mukaan tuottajien korvausten tulisi olla eri puolella Suomea samat. Tämä toisi järjestelmään selkeyttä.

Uskotteko, että sote-integraatio toteutuu uudessa järjestelmässä?

Kari Hakari uskoi, että sosiaali- ja terveystalvet integroituvat, mutta muut sote-järjestelmän kannalta olennaiset palvelut, kuten koulutuspalvelut, eivät integroidu mukaan järjestelmään. Martti Kekomäen mukaan integraatio on mahdollista toteuttaa, vaikka kyseessä on kahden kulttuurin yhdistäminen. Juha Metso piti integraatiota hyvänä tavoitteena, mutta hänen mukaansa se tulee aiheuttamaan paljon hallinnollista säätelyä. Markku Pekurisen mukaan integraatio toteutuu todennäköisesti palvelujen järjestämisessä, mutta tuotannon integraatio ei ole aivan niin todennäköistä. Siellä integraation toteutuminen riippuu käytännön ratkaisuista.

Ismo Linnosmaa
tutkimusprofessori
CHESS-yksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Maarit Kytöharju)

Lisää tietoa:

Mäklin S (toim.) [Terveystaloustiede 2015 Terveystaloustiteen päivä 6.2.2015](#). Helsinki:
THL.